

• ANALİZ

AB-Hindistan Serbest Ticaret Anlaşması ve Küresel Ticarete Etkileri

Harun Türker Kara

AB-HİNDİSTAN SERBEST TİCARET ANLAŞMASI VE KÜRESEL TİCARETE ETKİLERİ

HARUN TÜRKER KARA

COPYRIGHT © 2026

Bu yayının tüm hakları Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları (SETA) Vakfı'na aittir. SETA'nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Bu yayındaki fikirler tamamen yazarına aittir ve SETA Vakfı'nın yayın politikasını yansıtmayabilir.

ISBN: 978-625-5703-32-3

Editörya: Ebrar Üzümcü, Mustafa Said İşeri, Berrin Çalışkan
Mizanpaj: Said Demirtaş

SETA | SİYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara TÜRKİYE
Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90
www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi

SETA | İstanbul

Defterdar Mh. Savaklar Cd. Ayvansaray Kavşağı No: 41-43
Eyüpsultan 34050 İstanbul TÜRKİYE
Tel: +90 212 395 11 00 | Faks: +90 212 395 11 11

SETA | Washington D.C.

1025 Connecticut Avenue, N.W., Suite 410
Washington D.C., 20036 USA
Tel: 202 223 98 85 | Faks: 202 223 60 99
www.setadc.org | info@setadc.org | @setadc

SETA | Berlin

Kronenstrasse 1, 10117 Berlin GERMANY
berlin@setav.org

SETA | Brüksel

Avenue des Arts 6, 1000 Bruxelles BELGIUM
Tel: +32 2 313 39 41

İÇİNDEKİLER

ÖZET | 7

KÜRESEL BELİRSİZLİKLER ÇAĞINDA YENİ HAMLE:
SERBESTLEŞMEDEN ÇEŞİTLENDİRMEYE DIŞ TİCARET | 8

AB'DEN GELENEKSEL HAMLE: TİCARETİ KORUMAK | 11

AB-HİNDİSTAN STA'SI | 13

TİCARET SATRANCINDA YENİ HAMLELER VE ANLAŞMALAR | 15

ANLAŞMANIN ETKİSİ VE İLK TEPKİLER | 16

YENİDEN KÜRESEL TİCARETE ODAKLANMAK | 17

SONUÇ: KÜRESEL TİCARETİN GELİŞMESİNDE TÜRKİYE'NİN ROLÜ | 25

Bu analizde küresel belirsizlikler çağında dış ticaret stratejilerinin serbestleşme ekseninden çeşitlendirme odaklı bir yapıya dönüşümü ele alınmakta; AB'nin ticareti korumaya yönelik geleneksel hamleleri ile AB-Hindistan STA'sı çerçevesinde ortaya çıkan yeni dengeler incelenmekte; söz konusu gelişmelerin küresel ticarete muhtemel etkileri ve Türkiye'nin bu dönüşüm sürecindeki konumu değerlendirilmektedir.

ÖZET

Küresel ticaret sistemi son yıllarda artan jeoekonomik rekabet, korumacı politikalar ve tedarik zinciri dönüşümleriyle yapısal bir değişim sürecine girmiştir. ABD'nin uyguladığı tarifeler ve ticaret politikalarındaki belirsizlikler küresel ticaret sisteminin işleyişini zayıflatmaktadır. Bu nedenle serbest ticaret anlaşmaları (STA) artık ekonomik anlamının ötesinde siyasi ve güvenlik boyutları da bulunan çok katmanlı politika enstrümanlarına dönüşmüştür.

Avrupa Birliği (AB) küresel ekonomideki gelişmeler doğrultusunda ticaret ve sanayi politikalarını yeniden ele almaktadır. Yakın dönemde AB ile Hindistan arasında imzalanan STA, küresel belirsizliklerin arttığı bir dönemde Birliğin riskleri dağıtma stratejisinin somut bir yansıması olarak öne çıkmaktadır. Anlaşma, taraflar arasındaki gümrük vergilerinin büyük ölçüde kaldırılmasını hedeflemektedir. Hindistan açısından anlaşma, Avrupa pazarına ayrıcalıklı erişim sağlayarak küresel değer zincirlerindeki konumunu güçlendirme noktasında önemli bir adım olma özelliği taşımaktadır. AB için ise öncelikli olarak Çin merkezli üretim ve tedarik yapısına alternatifler geliştirme noktasında önemlidir. Bu yönüyle anlaşma, ticari kazanımların ötesinde jeoekonomik bir yeniden konumlanma sürecine işaret etmekte ve AB bu tür hamlelerle küresel gelişmelere cevap vermektedir.

Anlaşma AB ile yoğun ticari faaliyete sahip ülkeler açısından da doğrudan ya da dolaylı sonuçlar doğurmaktadır. Türkiye açısından bakıldığında ise Hindistan ile AB pazarına yönelik ihracat yapısındaki benzerlik çeşitli sektörlerde rekabet baskısının artabileceğine işaret etmektedir. AB ile Gümrük Birliği anlaşması olmasına rağmen Türkiye'nin AB'nin STA'larındaki karar alma süreçlerine dahil olmaması asimetrik etkiler oluşturma potansiyeli taşımaktadır. Bu durum Türkiye'nin hem AB pazarındaki konumu hem de üçüncü ülkelerle ticari dengeleri açısından dikkatle izlenmesi gereken bir alan oluşturmaktadır. Bu noktada Türkiye'nin AB'nin değer zincirine entegrasyonu, Birliğin yeşil dönüşümüne uygun adımları atmaya başlamış olması, lojistik avantajı ve mevzuat uyumu rekabet avantajı sağlayabilecek noktalar olarak öne çıkmaktadır.

KÜRESEL BELİRSİZLİKLER ÇAĞINDA YENİ HAMLE: SERBESTLEŞMEDEN ÇEŞİTLENDİRMEYE DIŞ TİCARET

AB ile Hindistan arasında yaklaşık yirmi yıl süren müzakereler sonucunda Ocak 2026 itibarıyla STA imzalanmıştır. Söz konusu anlaşma, küresel ticaret düzende belirsizlikler ve jeoekonomik rekabetin giderek belirginleştiği bir dönemde gündeme gelmiştir. Çok taraflı ticaret sisteminin aşınması ve Dünya Ticaret Örgütü'nün işlevselliğinin zayıflaması STA'ları klasik politika araçlarının ötesine taşıyarak dış politika ve güvenlik boyutları olan kapsamlı enstrümanlara dönüştürmüştür. Bu dönüşümün en belirleyici aktörlerinden biri olan ABD'nin son yıllarda izlediği korumacı ticaret politikaları ve bu kapsamda uyguladığı tarifeler ise küresel ticaret politikalarında belirsizliği artırmaktadır.

ABD'nin uyguladığı ticaret politikalarının değer zincirlerinde neden olduğu öngörülemezlik küresel ekonomide yeni ittifak arayışlarına yol açmıştır. Bu durum AB açısından ticari ağların ve tedarik risklerinin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılmıştır. Bu gelişmeler, Birliğin dış ticaret politikasını yalnızca pazar erişimi odaklı bir yaklaşımdan çıkararak sanayi politikası, sınır güvenliği yaklaşımı ve teknoloji politikaları ile genişletilmiş daha detaylı stratejik bir çerçeveye yöneltmiştir. Bu bağlamda AB-Hindistan STA'sı ABD kaynaklı ticaret belirsizliklerine karşı risk azaltma ve dağıtma, pazar çeşitlendirme ve alternatif ortaklıklar oluşturma strate-

jininin somut bir yansıması olarak değerlendirilmelidir. Ayrıca yirmi yıla yakın bir mazisi olan bu anlaşma “Made in Europe” (Avrupa’da üretilmiştir) yaklaşımı başta olmak üzere Brüksel’in sanayi politikalarını da etkileyecek niteliktedir.

Küresel iktisadi sistem serbestleşme merkezli küreselleşme paradigmasından uzaklaşarak jeoekonomik rekabet, bölgeselleşme ve stratejik bloklaşmanın öne çıktığı bir yapıya doğru yönelmektedir. Küresel Finans Krizi sonrasında görece istikrarlı bir yapıya kavuşan dünya ticareti koronavirus (Covid-19) salgını sırasında yaşanan tedarik zinciri şokları, yarı iletken krizleri ve enerji arz güvenliği sorunlarıyla ivme kaybetmiştir. Bu gelişmeler ve ABD-Çin teknoloji rekabetinin derinleşmesi küresel ticaretin ivme kazanması için yeni arayışları gündeme getirmiştir. Küresel ekonomide belirsizliklerin artmasına yol açan bu durum AB açısından aşırı dışa bağımlılığın artık sadece bir verimlilik meselesi olmadığını aynı zamanda yapısal bir kırılma alanı ortaya çıkardığını açık biçimde göstermiştir.¹

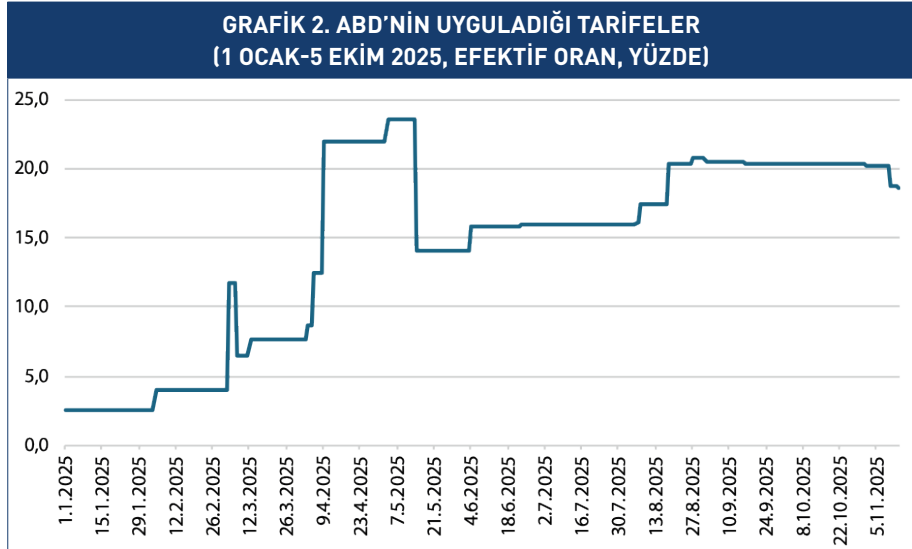
Kaynak: “Economic Policy Uncertainty Index”, Policy Uncertainty, <https://www.policyuncertainty.com>, [Erişim tarihi: 3 Şubat 2026].

Ekonomi politikalarında karar alma sürecinin ne ölçüde belirsizlik taşıdığını ölçmeyi amaçlayan Küresel Ekonomi Politikaları Belirsizlik Endeksi 2025’ten itibaren ortalamalarının üzerinde seyretmeye başlamıştır (Grafik 1). Bu durumun oluşmasında ABD Başkanı Donald Trump tarafından 2 Nisan 2025’te açıklanan “Kurtuluş Günü” vergi düzenlemelerinin etkisi belirgindir. Nisan 2025’te Trump’ın küresel ölçekte uygulanacağını açıkladığı tarife kararlarıyla belirsizlik endeksi tarihi zirvesini görmüştür. Belirsizlik şoklarının firmaların ihracat kararlarını ertelemesi, ithalat talebinin daralması ve doğrudan yatırımların zayıflamasına neden olduğu

¹ Richard Baldwin ve Richard Freeman, “Risks and Global Supply Chains: What We Know and What We Need to Know”, *Annual Review of Economics*, Sayı: 14, (2022), s. 169-170, 174.

bilinmektedir.² Buna ilaveten belirsizlik endeksinin aşırı yükseldiği dönemlerde küresel ticaret büyümesinin önemli ölçüde yavaşladığı bilinmektedir.³

Gümrük vergileri, korumacı ticaret politikalarının makroekonomik etkilerini açık biçimde ortaya koyan bir örnek sunmaktadır. Tarife olarak da adlandırılan bu tür vergilerin ekonomik büyüme ve iktisadi verimlilik üzerinde aşağı yönlü riskler oluşturduğu bilinmektedir. Öte yandan bu vergiler işsizliği ve gelir eşitsizliğini de artırmaktadır. Bu olumsuz etkiler özellikle ekonomik genişleme dönemleri ve gelişmiş ülke ekonomilerinde daha belirgin hale gelmektedir. Buna karşılık vergilerin dış ticaret dengesi üzerindeki etkisi kur düzeltmeleri nedeniyle sınırlı kalmaktadır. Genel olarak vergiler ekonomik refah üzerinde olumsuz bir etki meydana getirmektedir.⁴ Tarifeler ve ticaret politikası belirsizliği birlikte ele alındığında çıktı, yatırım ve istihdam üzerinde kalıcı negatif etkiler olduğu görülmektedir.⁵ Trump döneminde uygulanan tarifelere ilişkin yapılan çalışmalar, bu politikaların uzun vadede Amerikan ekonomisinin reel gayrisafi yurt içi hasılası (GSYH) ve ücret seviyelerini aşağı çekebileceğine işaret etmektedir.⁶ Sonuç olarak tarifeler kısa vadede ekonomik ve siyasi açılardan işlevsel olabilsede orta ve uzun vadelerde büyüme, fiyat istikrarı ve küresel ekonomik entegrasyon açısından negatif etkiler oluşturabilmektedir.

Kaynak: *World Economic Outlook Update*, [International Monetary Fund, Washington DC: 2026].

2 “Global Financial Stability Report (World Economic and Financial Surveys)”, Uluslararası Para Fonu, (2025), s. xv-vii, <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

3 “Global Financial Stability Report”, s. 1-3.

4 Davide Furceri, Swarnali A. Hannan, Jonathan David Ostry ve Andrew K. Rose, “Macroeconomic Consequences of Tariffs”, *IMF Working Papers*, Cilt: 19, Sayı: 9, (2019).

5 Lukas Boer ve Malte Rieth, “The Macroeconomic Consequences of Import Tariffs and Trade Policy Uncertainty”, *IMF Working Papers*, Sayı: 13, (2024), s. 25.

6 “Effective Tariff Rates and Revenues”, The Penn Wharton Budget Model, 23 Aralık 2025, <https://budgetmodel.wharton.upenn.edu/issues/2025/12/23/effective-tariff-rates-and-revenues-updated-december-23-2025>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

Küresel ticaretin lokomotifler ülkelerinden olan ABD'nin uyguladığı tarifeler 2025'e yüzde 2,6 düzeyinde başlamış olsa da sonrasında yıl içerisinde Nisan'da yüzde 24'lere ulaşmıştır. Bu tarife oranları yılın ortalarına doğru yüzde 14'lere kadar gerilemiştir (Grafik 2). Çeşitlendirilen vergi uygulamaları sonucunda Ağustos'ta tekrar yükselişe geçen ortalama tarife oranı yıl sonuna doğru ise yüzde 20 düzeyinde seyretmiş ve Kasım'dan sonra bu seviyenin de altına inerek yüzde 18 düzeyine yaklaşmıştır. Bununla birlikte makroekonomik değerlendirmeler, Trump tarifelerinin ticaret yapma maliyetlerini yükselterek küresel üretimde rekabet gücünü azaltma riski taşıdığını ve bu etkilerin özellikle imalat sanayiinde belirgin olduğunu göstermektedir.⁷

Küresel ekonomide tarifelerden kaynaklı artan belirsizlikler, AB'nin ticaret politikasını yalnızca pazar erişimi ve rekabet gücü perspektifiyle değil aynı zamanda siyasi ve ekonomik güvenlik ile stratejik özerklik çerçevesinde yeniden tanımlamasını Birlik açısından zorunlu hale getirmiştir. Bu çerçevede Brüksel'in uygulayacağı proaktif ve cevap odaklı politikalar Beyaz Saray'ın ticaret politikalarını sürdürüp sürdüremeyeceğinin en önemli göstergelerinden olacaktır. Söz konusu tarifelerin etkisini analiz eden Avrupa Komisyonu çalışmalarında Beyaz Saray'ın tarife artışlarının AB'nin GSYH'si üzerinde ılımlı ancak negatif etki meydana getireceği ve bu etkinin ana kaynağının AB'nin ABD'ye ihracatının zayıflaması olduğu belirtilmektedir. Bununla birlikte AB ekonomisindeki pek çok sektör bu gelişmeden etkilenecektir.⁸

AB'DEN GELENEKSEL HAMLE: TİCARETİ KORUMAK

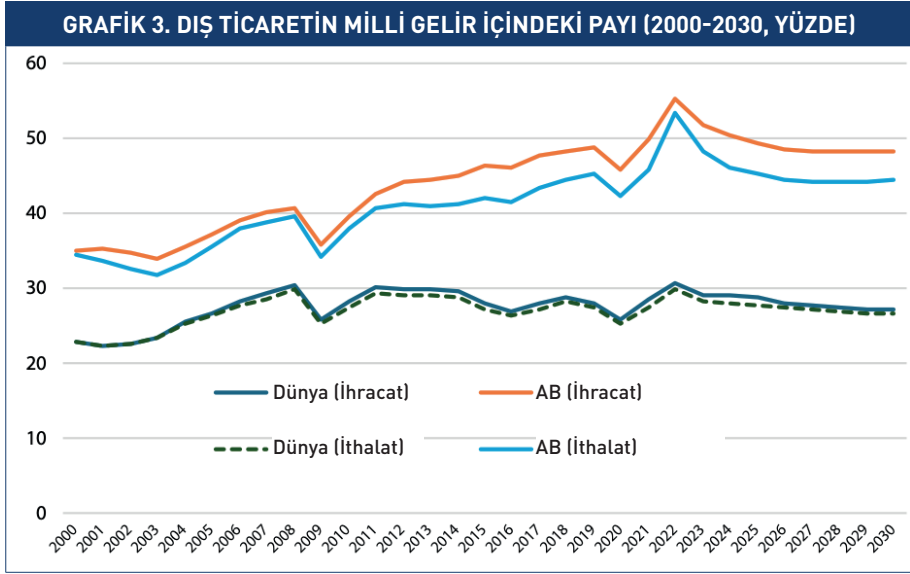
AB uzun zamandır küresel ticaretteki yerini korumak ve sürdürmek için çeşitli adımlar atmaktadır. Bu kapsamda atılan önemli adımlardan biri Avrupa Komisyonunun 2021 tarihli Ticaret Politikası Gözden Geçirme Belgesi'dir. Bu belgede yer alan "açık stratejik özerklik" yaklaşımı ile AB'nin bir yandan küresel ticaret sistemine entegre olmayı sürdüreceği öte yandan kritik teknolojiler, temel sanayi girdileri ve stratejik üretim alanlarında kendi kontrol kapasitesini artırma kararlığının altı çizilmektedir.⁹ Bu yaklaşım değişen küreselleşmeye uyum sağlama çabası olarak değerlendirilmektedir.¹⁰

7 Detaylı analizler için bkz. "Beautiful Tariffs Risk Turning the Growth Outlook Ugly", ING Think, (2025), <https://think.ing.com/articles/beautiful-tariffs-risk-turning-the-growth-outlook-ugly>; (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026); "US Manufacturing Outlook: Trump-Fueled Optimism Fades on Tariff Worries", ING Think, (2025), <https://think.ing.com/articles/us-manufacturing-outlook-trump-fueled-optimism-fades-on-tariff-worries>; (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026); "For the US, Trump's 'Beautiful' Tariffs are in the Eye of the Beholder", ING Think, (2025), <https://think.ing.com/articles/for-the-us-trump-beautiful-tariffs-are-in-the-eye-of-beholder>; (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026); "Three Calls for Trade: All the Known Unknowns", ING Think, (2025), <https://think.ing.com/articles/three-calls-for-trade-all-the-known-unknowns>; (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

8 Gergő Motyovszki, "The Macroeconomic Effects of US Tariff Hikes", *European Economy - Discussion Papers*, (European Commission, Directorate General Economic and Financial Affairs, Luxembourg: 2025), s. 38-40.

9 "Trade Policy Review: An Open, Sustainable and Assertive Trade Policy (COM(2021) 66 Final)", Publications Office of the European Union, (2021), <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5bf4e9d0-71d2-11eb-9ac9-01aa75cd71a1>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

10 Sergio Mariotti, "Open Strategic Autonomy as an Industrial Policy Compass for the EU Competitiveness and Growth: The Good, the Bad, or the Ugly?", *Journal of Industrial and Business Economics*, Cilt: 52, Sayı: 1, (2025), s. 20-21.

Kaynak: World Economic Outlook, (International Monetary Fund, Washington, DC: 2025).

AB'nin bu politikalarının temel hedefi küresel değer zincirlerinde daha dirençli, daha yönlendirici ve daha az kırılabilir bir yapı elde etmektir. AB ekonomisi için dış ticaretin önemi milli gelir içerisindeki payının her zaman dünya ortalamasının üzerinde seyretmesinde saklıdır. 2007-2008 Küresel Finans Krizi ve koronavirüs salgını dönemlerinde dış ticaretin milli gelir içindeki payında geçici düşüşler yaşanmasına rağmen bu dönemlerin ardından söz konusu göstergenin tekrar artış eğilimine girdiği görülmektedir. Buna karşın 2025 sonrası dönemde dış ticaretin milli gelir içindeki payının hem AB hem de küresel ekonomi düzeyinde kademeli olarak azalacağı tahmin edilmektedir. Yüksek oranda dışa açık bir ekonomi olan AB'nin küresel ticaret alanındaki gelişmelerden etkilenmemesi mümkün değildir (Grafik 3).

Bu bağlamda AB'nin yalnızca ticari faaliyetleri sürdürmeye odaklanmak yerine stratejik yönelimler ve politik araçlar aracılığıyla ticaret ilişkilerini çeşitlendirme ve riskleri yönetme yönünde yeni arayışlara yönelmesi de kaçınılmazdır. Özellikle küresel ticaret hacminin azalmakta olduğu ve ekonomik belirsizliklerin yükseldiği bir ortamda, AB'nin alacağı bu tür önlemlerin hem bölgesel hem de küresel ekonomik denge ve entegrasyon üzerinde belirleyici etkiler oluşturabileceği tahmin edilmektedir. Bu durum AB'nin dışa açık ekonomisinin kırılabilirliklerini azaltırken küresel ekonomi politikalarıyla etkileşim kapasitesini yeniden şekillendirebilir.

AB ticareti için önemli görülen Made in Europe yaklaşımı ise Avrupa imalat sanayiinin karşılaştığı ekonomik, sosyal ve çevresel baskıları yönetmeyi amaçlayan, kurumsallaşmış ve uzun vadeli bir sanayi politikası çerçevesi sunmaktadır. Bu çerçeve yeşil ve dijital dönüşümden oluşan ikiz dönüşümün maliyetlerini ya-

pay zeka ve döngüsel ekonomi uygulamalarıyla azaltmayı ve Avrupa sanayisinin küresel rekabet gücünü korumayı amaçlamaktadır. Made in Europe yaklaşımı kurumsal düzenlemelerle AB’de sanayi, akademi, kamu ve sivil toplum aktörlerini aynı platformda buluşturarak araştırma-geliştirme (Ar-Ge) faaliyetlerinde ölçek ekonomisi oluşturmayı ve araştırma çıktılarının sanayiye hızlı aktarımını sağlamayı hedeflemektedir.¹¹

Tüm bu gelişmeler, Washington’ın son dönemde uygulamaya koyduğu korumacı nitelikli sanayi ve ticaret politikaları ve küresel ticaret düzeninde artan parçalanma eğilimleri; Brüksel’in mevcut sanayi ve ticaret stratejilerini “riski dağıtmak” için yeniden değerlendirmesini zorunlu kılmaktadır. Bu çerçevede AB hem rekabet gücünü korumak hem de stratejik özerklik hedefleriyle uyumlu biçimde küresel değer zincirlerindeki konumunu güçlendirmek amacıyla STA’larını ve ticari ortaklıklarını yeniden gündemine almakta ve küresel ekonomi satrancında yeni hamleler yapmaktadır.

AB-HİNDİSTAN STA’SI

AB-Hindistan STA’sı bahsi geçen stratejik çerçevenin uygulama alanlarından biridir. Avrupa Komisyonu verilerine göre AB ile Hindistan arasındaki ticaret hacmi 180 milyar avroyu aşmakta ve Birlik genelinde yaklaşık 800 bin kişilik istihdamı desteklemektedir. Yeni anlaşmayla AB’nin Hindistan’a ihracatında yaklaşık yüzde 97 oranında gümrük vergisi indirimi veya muafiyet sağlanması öngörülmektedir.¹²

AB ile Hindistan arasında 27 Ocak 2026’da imzalanan ve yirmi yıla yakın süredir gündemde olan ticaret anlaşmasıyla taraflar arasındaki ticarete yüzde 90’ın üzerindeki ürün grubunda gümrük vergileri kaldırılacak veya ciddi biçimde düşürülecektir. Anlaşma çerçevesinde Hindistan, Avrupa menşeli otomobillere uygulanan yüzde 110’a varan tarifeleri kademeli olarak yüzde 10’a çekmeyi ve otomotiv parçalarındaki vergileri beş ila on yıl içinde tamamen kaldırmayı kabul etmiştir. Ayrıca Hindistan’da makine ürünlerinde yüzde 44, kimya ürünlerinde yüzde 22 ve ilaçlarda yüzde 11 seviyesinde olan vergiler büyük ölçüde düşürülecektir. AB tarafında ise Hindistan’dan gelen tekstil, hazır giyim, deri, ayakkabı, deniz ürünleri ve mücevher gibi emek yoğun ürünlerde mevcut yüzde 4-26 aralığındaki tarifeler sıfırlanacaktır. Avrupa Komisyonu, anlaşmanın Hindistan’ın

¹¹ “Made in Europe Partnership: Strategic Research and Innovation Agenda”, European Factories of the Future Research Association, (2023), <https://www.effra.eu/made-in-europe>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

¹² “EU-India Free Trade Agreement: Factsheet and Impact Assessment”, Avrupa Komisyonu, (2026), https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/india_en, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026); “Factsheet - EU-India Free Trade Agreement: Main Benefits”, Avrupa Komisyonu, https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/india/cu-india-agreements/factsheet-eu-india-free-trade-agreement-main-benefits_en, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

AB'ye ihracatında yıllık yaklaşık 4 milyar avro tutarında tarife maliyetini ortadan kaldıracığını bildirmiştir.

AB'nin mevcut ekonomik yapısı içinde bu değişiklikler taraflar arasındaki ticaret hacminin 2032'ye kadar iki katına çıkabileceği yönünde beklenti oluşturmaktadır.¹³ Bu adımlar Avrupa sanayisi için Hindistan pazarını önemli ölçüde daha erişilebilir pozisyona getirmektedir. Öte yandan bu adımın Hindistan'ın küresel ekonomiye entegrasyonunu ve ülkedeki talep yapısını değiştirmesi de muhtemeldir. Türkiye'nin en büyük dış ticaret ortağı olan AB'nin bu adımı, üçüncü ülkelerle olan ticaret dengesi ve Gümrük Birliği çerçevesi açısından da dolaylı etkiler oluşturacaktır.

AB açısından bu anlaşmanın asıl önemi ise ticari kazanımların ötesinde stratejik siyasi ve ekonomik çeşitlendirme boyutunda ortaya çıkmaktadır. Yoğunlaşmış tedarik zincirleri koronavirüs salgını dönemi sonrasında Avrupa açısından önemli bir risk alanıdır. Bununla birlikte Washington'ın Pekin'e uyguladığı tarifeler ve Pekin'in karşılık olarak hayata geçirdiği politikalar küresel ekonomide Çin'e alternatif arayışlarını gündeme getirmiştir.¹⁴ “Çin+1”¹⁵ olarak da adlandırılan stratejiden farklı olarak AB açısından hedef, Çin'i dışlamak değil Çin merkezli tedarik zincirlerinin yanına alternatif ve tamamlayıcı üretim ve tedarik merkezleri eklemektir. Bu yaklaşım küresel değer zincirlerinin daha dengeli ve şoklara karşı daha dirençli ve dayanıklı duruma gelmesini amaçlamaktadır. Sonuç olarak Hindistan, AB için kazanılması gereken bir ortak olarak ön plana çıkmaktadır.

Yeni Delhi açısından Brüksel ile imzalanan STA yalnızca tarifelerin azaltılmasına dayalı teknik bir düzenleme değil küresel korumacılığın arttığı bir dönemde Avrupa pazarına ayrıcalıklı erişim sağlayarak Hindistan'ın küresel değer zincirlerindeki konumunu güçlendirmeyi hedefleyen ve bu nedenle “tüm anlaşmaların anası” (*mother of all deals*) olarak nitelendirilen stratejik bir adımdır.¹⁶ Bu noktada kritik husus AB-Hindistan STA'sının Avrupa içi sanayi kapasitesini zayıflatacak bir serbestleşme süreci olarak tasarlanmamış olmasıdır. Aksine söz konusu anlaşma AB'nin dışa açılıma ivme kazandırmak amacıyla yürütülen aktif sanayi politikalarıyla uyum içindedir. Bu kapsamda anlaşma-

“Çin+1” olarak da adlandırılan stratejiden farklı olarak AB açısından hedef, Çin'i dışlamak değil Çin merkezli tedarik zincirlerinin yanına alternatif ve tamamlayıcı üretim ve tedarik merkezleri eklemektir.

13 “This is What's in the India-EU Trade Deal — and Who Stands to Gain”, CNBC, 27 Ocak 2026.

14 “Policies to Strengthen the Resilience of Global Value Chains”, OECD, (Şubat 2023), s. 5, https://www.oecd.org/en/publications/policies-to-strengthen-the-resilience-of-global-value-chains_fd82abd4-en.html, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

15 Michaela Madden, “Everything You Need to Know about China Plus One”, Z2Data, Insights, 29 Eylül 2025, <https://www.z2data.com/insights/everything-you-need-to-know-about-china-plus-one>, (Erişim tarihi: 4 Şubat 2026).

16 Shameek Godara, “India-EU Trade Deal: Beyond the ‘Mother of All Deals’”, Lowy Institute, 2 Şubat 2026, <https://www.loyyinstitute.org/the-interpretor/india-eu-trade-deal-beyond-mother-all-deals>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

nın diğer tarafı olan Hindistan'ın AB pazarına yönelik tüketim talebinde artış yaşanması da beklenmektedir.

TİCARET SATRANCINDA YENİ HAMLELER VE ANLAŞMALAR

AB'nin Hindistan ile ilişkilerini derinleştirmesi aynı zamanda transatlantik ekonomik ilişkiler bağlamında da etkili olabilecek bir adımdır. ABD'nin Enflasyon Düşürme Yasası, Avrupa sanayisi açısından ciddi rekabet baskıları oluşturmuştur.¹⁷ Bu bağlamda AB-Hindistan STA'sı, ABD merkezli sanayi politikalarına doğrudan bir karşı hamle olarak okunmasa da Avrupa'nın küresel ekonomik manevra alanını genişleten stratejik bir cevap niteliği taşımaktadır. AB, Hindistan üzerinden hem üretim hem de pazar erişimini çeşitlendirerek Amerikan vergilerinin oluşturduğu asimetrik etkileri dengelemeyi amaçlamaktadır.

AB'nin sınırda karbon düzenlemesi ve dijital vergilendirme girişimleri, ticaret politikası ile iklim ve sanayi politikalarının giderek daha fazla iç içe geçtiğini göstermektedir. AB-Hindistan STA'sı kapsamında teknik standartların uyumu, sürdürülebilirlik kriterleri ve yeşil dönüşüm finansmanı başlıklarının öne çıkması, AB'nin normatif gücünü ticaret anlaşmaları yoluyla küresel ölçekte kullanmayı sürdürdüğünü ortaya koymaktadır.¹⁸

Yaklaşık yirmi yıllık müzakere sürecinin ardından AB ile Hindistan arasında kapsamlı bir ticaret anlaşmasının hayata geçirilmesi, küresel ticaret dengeleri açısından olduğu kadar Türkiye'nin AB ile ekonomik ilişkileri bakımından da yeni bir kırılma noktası teşkil etmektedir. Uzun süredir korumacı yapısıyla bilinen Hindistan ekonomisinin AB pazarına daha geniş ve ayrıcalıklı erişim elde etmesi, AB'nin tedarik zincirlerinde Asya merkezli bir yeniden konumlanmaya işaret etmektedir. Bu gelişme AB'nin ve Türkiye'nin Hindistan'dan ithalatını artırma potansiyeli taşıırken halihazırda Gümrük Birliği çerçevesinde AB pazarına entegre olan Türkiye'nin rekabet gücü ve pazar payı üzerinde aşağı yönlü bir baskı oluşturma riski de barındırmaktadır.

Türkiye açısından anlaşmanın dolaylı etkileri yalnızca AB pazarındaki rekabetle sınırlı değildir. AB ile Hindistan arasında tesis edilen ticaret düzenlemeleri, Hindistan menşeli malların Türkiye pazarına da görece düşük maliyetler ve fiilen vergisiz şekilde girmesinin önünü açabilecek niteliktedir. Bu durum Türkiye'nin

17 Adam Tooze, "Chartbook 220: Biden's 'New Industrial Policy': Revolution in the Making, or an Exercise in Defying Gravity?", Adam Tooze's Chartbook, 14 Haziran 2023, <https://adamtooze.substack.com/p/chartbook-220-bidens-new-industrial>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

18 Simone Tagliapietra, "EU Strategic Autonomy and Industrial Policy: Testimony before the Committee on European Affairs at the French National Assembly", Bruegel, 12 Mayıs 2023, <https://www.bruegel.org/news/eu-strategic-autonomy-and-industrial-policy>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

hem dış ticaret dengesi hem de yerli üreticilerin rekabet koşulları açısından ilave bir asimetri meydana getirmektedir.

ANLAŞMANIN ETKİSİ VE İLK TEPKİLER

AB'nin son dönemde imzaladığı ticaret anlaşmaları Birlik içinde tartışmalara yol açmış; söz konusu tartışmalarda tarım sektörü belirleyici bir eksen olarak öne çıkmıştır. Bu çerçevede AB-MERCOSUR anlaşması ile AB-Hindistan STA'sı arasındaki temel ayırım tarım sektörünün anlaşma mimarisindeki konumundan kaynaklanmaktadır. MERCOSUR süreci sığır eti, şeker ve kümes hayvanları gibi hassas ürünler üzerinden AB içinde yoğun çiftçi protestoları ve çevre konularında itirazlara yol açmıştır. Hindistan ile imzalanan anlaşma ise tarımın büyük ölçüde kapsam dışında bırakılması sayesinde siyasi tepkilerin sınırlı kaldığı bir süreçte ilerleyebilmiştir.¹⁹

AB-MERCOSUR anlaşması ile AB-Hindistan STA'sı arasındaki temel ayırım tarım sektörünün anlaşma mimarisindeki konumundan kaynaklanmaktadır.

Hindistan tarafında anlaşmanın küresel üretim zincirlerinde Çin'e alternatif bir konum elde etme ve sanayi entegrasyonunu derinleştirme hedefleriyle örtüştüğü yönünde değerlendirmeler bulunmaktadır. Bununla birlikte Hindistan iç siyasetinde anlaşmaya yönelik muhalefet alanları da mevcuttur. Özellikle Hindistan Komünist Partisi (CPI[M]) anlaşmanın Ortadoğu'da oluşturabileceği muhtemel etkileri gerekçe göstererek anlaşmaya karşı çıkmaktadır. Söz konusu anlaşmada İsrail'in Hayfa Limanı'nın lojistik bir geçiş noktası olarak öne çıkması ve bunun Hindistan-Ortadoğu-Avrupa Ekonomik Koridoru (IMEC) ile bağlantısı eleştirilerin odağında yer almaktadır.²⁰ Bu durum anlaşmanın Hindistan'da yalnızca ekonomik değil iç ve dış siyaset boyutlarıyla da tartışıldığını göstermektedir.

ABD cephesinde ise AB ile Hindistan arasındaki anlaşma transatlantik ticari uyumun zayıflamasının bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. ABD Hazine Bakanlığınca yapılan açıklamalar, AB'nin Hindistan ile ilişkilerini derinleştirirken Rusya'ya yönelik yaptırımlar konusunda dolaylı bir esneklik geliştirdiği iddiasına odaklanmaktadır. ABD yetkilileri; ABD-Meksika-Kanada STA'sı (USMCA) için yapılması planlanan müzakereler öncesinde Ottava yönetiminin daha destekleyici adımlar atmasını beklediklerini ifade etmiştir.²¹ Bu gelişmeler

19 "Deutsche Wirtschaft hofft nach Indien-Abkommen auf Zusatzgeschäft", *Handelsblatt*, 27 Ocak 2026, <https://www.handelsblatt.com/unternehmen/industrie/freihandel-deutsche-wirtschaft-hofft-nach-indien-abkommen-auf-zusatzgeschaeft/100195142.html>, (Erişim tarihi: 2 Şubat 2026); Sybille de La Hamaide, "Why EU Farmers Are Upset About Mercosur Deal", Reuters, 18 Kasım 2024.

20 "CPI(M) Slams India-EU FTA as 'Surrender of Economic Interests'", *The Hindu*, 27 Ocak 2026, <https://www.thehindu.com/news/national/cpi-m-slams-india-eu-fta-as-surrender-of-economic-interests/article70557263.ece>, (Erişim tarihi: 2 Şubat 2026).

21 Mark Magnier, "US Treasury Chief Bessent Warns Canada on Trade Fights, Slams EU-India Deal", *SCMP*, 29 Ocak 2026, <https://www.scmp.com/news/us/economy-trade-business/article/3341595/us-treasury-chief-bessent-cautions-canada-says-hes-disappointed-eu-india-deal>, (Erişim tarihi: 2 Şubat 2026).

yaşanırken Trump hızlı bir cevap olarak Hindistan'ın Rusya'dan petrol tedarikini sonlandırmayı kabul etmesi karşılığında Hindistan menşeli ürünlere uygulanan gümrük tarifelerinde indirimle gitmeyi planladığını açıklamıştır.²² Bu yaklaşım çerçevesi Beyaz Saray'ın taktiksel adımlarını sürdürdüğü bir zemini işaret etmektedir. Öte yandan ABD merkezli bazı düşünce kuruluşları ise MERCOSUR ve Hindistan anlaşmalarını birlikte ele alarak ABD'nin küresel ticaret mimarisinde görece bir ağırlık kaybı yaşadığına dikkat çekmektedir.²³

Sonuç olarak bu anlaşma konusunda Birlik içerisinde siyasi dirençle karşılaşmayan AB'nin Çin ile ticari ilişkilerine alternatifler aramayı sürdürmesi, ABD'nin Hindistan'ı bir ortak olarak kaybetmemek adına adımlar atması ve Çin'in de rekabet gücünü korumak amacıyla Küresel Güney odaklı girişimlerde bulunması muhtemel görünmektedir.

Bu doğrultuda analizin sonraki bölümünde AB-Hindistan STA'sının etkileri AB'nin Türkiye ve Hindistan ile dış ticaret yapısı incelenerek ele alınmaktadır. Bu kapsamda öncelikle Hindistan ve Türkiye'nin AB ile ticaret yapısı ve iki ülkenin ekonomik yapıları genel hatlarıyla incelenmekte ve sonrasında anlaşmanın muhtemel etkileri analiz edilmektedir. Son aşamada ise anlaşmanın Türkiye açısından ortaya çıkarabileceği muhtemel olumsuzluklar, Gümrük Birliği'nin mevcut işleyişi bağlamında ele alınmaktadır. Ayrıca Türkiye'nin AB ile ticaret hacmi, sektörler bazında rekabet gücü ve dış ticaret kompozisyonu üzerindeki etkileri ve dış ticaretini geliştirmek için yapabilecekleri tartışılmaktadır.

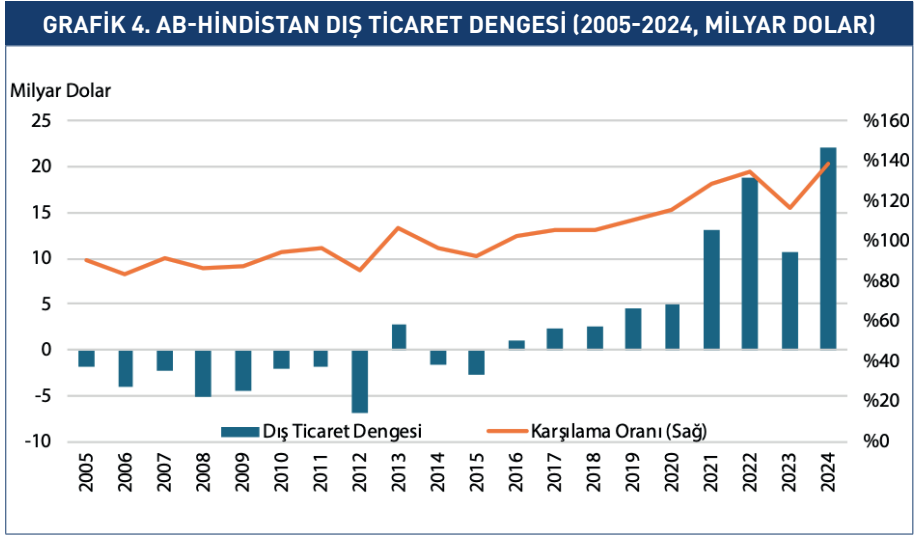
YENİDEN KÜRESEL TİCARETE ODAKLANMAK

AB-HİNDİSTAN TİCARETİ

AB ile Hindistan arasındaki dış ticaret dinamikleri incelendiğinde Hindistan'ın son yıllarda AB karşısında belirgin ve kalıcı bir ticaret fazlası verdiği görülmektedir. 2005-2015 döneminde AB'ye karşı yapısal olarak dış ticaret açığı veren Hindistan sonrasında eğilimini tersine çevirmiş ve 2016'dan itibaren AB ile ticaretinde sürekli fazla veren bir ülke konumuna gelmiştir. Söz konusu fazla, artan ihracat performansı ve ihracat kompozisyonundaki çeşitlenmeyle zaman içerisinde güçlenmiş ve 2024 itibarıyla 22 milyar doları aşmıştır (Grafik 4). 2024 itibarıyla iki ülke arasındaki ticaret hacmi 135 milyar dolar civarında seyretmektedir.

²² Hakan Çopur, "Trump, Hindistan'ın Rusya'dan Petrol Alımını Durdurduğunu Açıkladı", Anadolu Ajansı, 2 Şubat 2026.

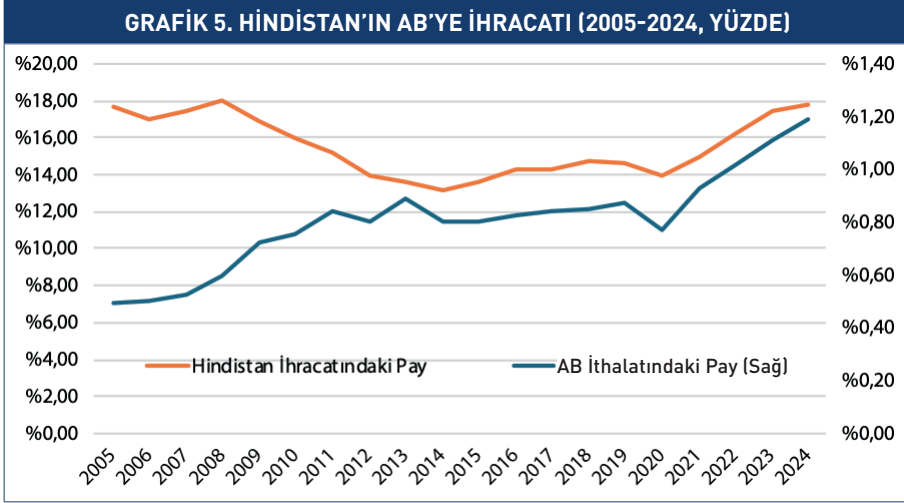
²³ Austin Slater, "EU-India Trade Deal Exposes US Trade Vacuum, Says ITIF", ITIF, 27 Ocak 2026, <https://itif.org/publications/2026/01/27/eu-india-trade-deal-exposes-us-trade-vacuum-says-itif>, (Erişim tarihi: 2 Şubat 2026).

Kaynak: "Bilateral Trade between India and European Union (EU 27)", Trade Map, <https://www.trademap.org>, [Erişim tarihi: 3 Şubat 2026].

Bu dönüşüm, ihracatın ithalatı karşılama oranındaki belirgin iyileşmeyle de teyit edilmektedir. Nitekim 2005'te Hindistan'ın AB'ye yönelik ihracatının, AB'den yaptığı ithalatı karşılama oranı yüzde 90'lar seviyesinde seyrederken izleyen yıllarda kademeli bir artış göstermiş ve günümüzde yüzde 140 düzeyine ulaşmıştır. Bu gelişme, Hindistan'ın AB pazarındaki rekabet gücünün güçlendiğine ve ikili ticaret ilişkisinde asimetrinin Hindistan lehine yeniden şekillendiğine işaret etmektedir.

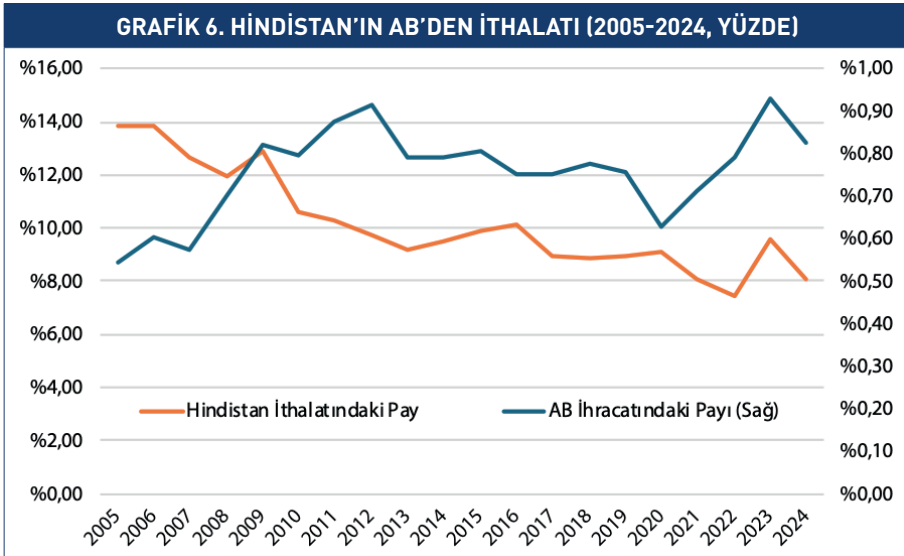
Hindistan'ın ihracat kompozisyonu içerisinde AB'nin payı incelendiğinde ise söz konusu oranın genel olarak yüzde 15 civarında seyrettiği görülmektedir. Koronavirüs salgınının küresel ticaret üzerindeki olumsuz etkileriyle birlikte 2020'de yüzde 14'ün altına gerileyen bu pay izleyen dönemde toparlanma eğilimine girmiş ve son yıllarda artış göstererek yüzde 18'e yaklaşan bir düzeye ulaşmıştır. Bu eğilim AB pazarının Hindistan açısından stratejik önemini güçlendiğine işaret etmektedir. Buna ilaveten AB'nin ithalatı içinde Hindistan'ın payı da yukarı yönlü bir eğilim sergilemektedir. Küresel tedarik zincirlerinin zayıfladığı koronavirüs salgını döneminde 2020'de yüzde 0,8'in altına düşen söz konusu oran salgın sonrası dönemde kademeli bir artış göstermiş ve yüzde 1,2 seviyesine yaklaşmıştır. Bu gelişme Hindistan'ın AB'nin dış tedarik yapısı içerisindeki konumunun giderek güçlendiğini ve ikili ticaret ilişkilerinde Hindistan lehine bir derinleşme yaşandığını göstermektedir (Grafik 5).

Kaynak: "Bilateral Trade between India and European Union (EU 27)".

Hindistan'ın toplam ithalatı içerisinde AB'nin payı ile AB'nin toplam ihracatı içinde Hindistan'ın payı incelendiğinde her iki göstergenin de görece dalgalı bir seyir izlediği görülmektedir. AB'nin toplam ihracatı içerisinde Hindistan'ın payı uzun dönem ortalamasında yaklaşık yüzde 0,8 düzeyinde gerçekleşirken Hindistan'ın toplam ithalatının yaklaşık yüzde 10'u AB kaynaklıdır.

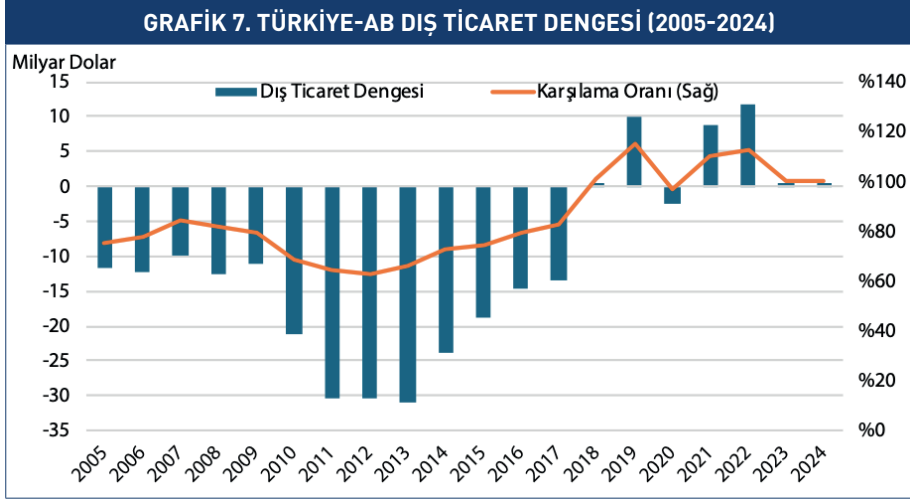
Bununla birlikte söz konusu oranlar son yıllarda aşağı yönlü bir eğilim sergilemektedir. Bu durum AB'nin Hindistan pazarındaki görece ağırlığının zayıfladığına ve Hindistan'ın ithalat yapısında tedarikçi çeşitlenmesine yöneldiğine işaret etmektedir. İlgili eğilimler ikili ticaret hacmindeki genişlemeye rağmen görelî paylar açısından AB aleyhine bir yeniden denge sürecinin yaşandığını göstermektedir (Grafik 6).

Kaynak: "Bilateral Trade between India and European Union (EU 27)".

AB-TÜRKİYE TİCARETİ

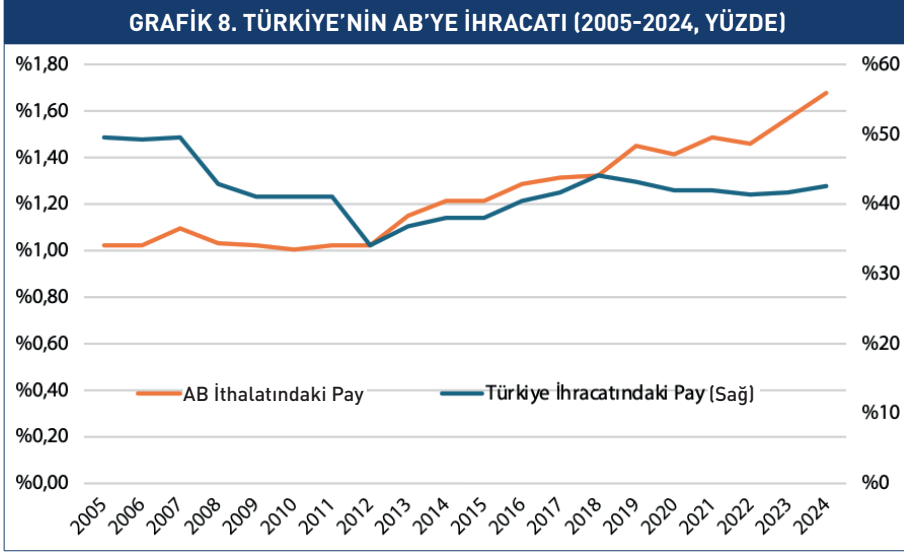
Türkiye'nin AB ile dış ticaret ilişkileri incelendiğinde toplam ticaret hacminin zaman içerisinde dalgalı bir seyir izlediği görülmekle birlikte son yıllarda dış ticaret dengesinde Türkiye lehine belirgin bir iyileşme yaşandığı dikkat çekmektedir. Özellikle ihracatın ithalatı karşılama oranı koronavirüs salgını sonrasındaki dönemde kalıcı biçimde yüzde 100'ün üzerinde seyretmiştir (Grafik 7).

Kaynak: "Bilateral Trade between Türkiye and European Union (EU 27)", Trade Map, <https://www.trademapp.org>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

Bu gelişmeye paralel olarak Türkiye, AB ile ticaretinde dış ticaret açığını kapatmış, son beş yılın dördünde dış ticaret fazlası veren bir konuma ulaşmıştır. Söz konusu eğilim 2024'te de devam etmiş; Türkiye'nin AB ile olan dış ticaret fazlası yaklaşık 650 milyon dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Mevcut görünüm Türkiye'nin AB pazarındaki ihracat performansının güçlendiğine ve ikili ticaret dengesinde yapısal bir iyileşme yaşandığına işaret etmektedir.

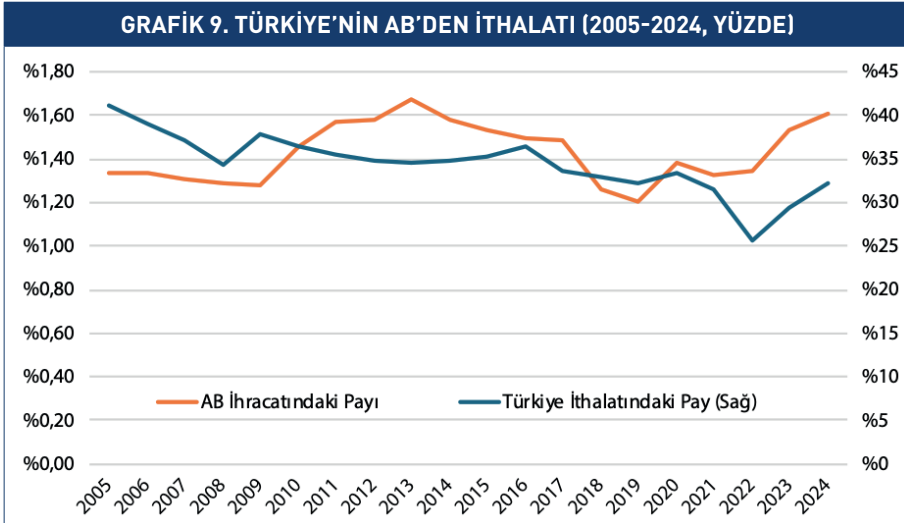
Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde AB'nin payı 2005-2024 döneminde yüzde 40'ın üzerinde seyretmiş; bu dönem boyunca kademeli bir azalış eğilimi gözlenmesine rağmen AB, Türkiye'nin en önemli dış ticaret ortağı olma konumunu korumuştur. Söz konusu düşüş eğilimi ihracat pazarlarının coğrafi olarak çeşitlenmesi ve üçüncü ülkelerle ticaretin artmasıyla ilişkilendirilebilir.

Kaynak: "Bilateral Trade between Türkiye and European Union (EU 27)".

AB'nin toplam ithalatı içinde Türkiye'nin payı ise istikrarlı bir artış eğilimi sergilemiş ve son yıllarda yüzde 1,5 seviyesini aşmıştır. Bu gelişme Türkiye'nin AB pazarındaki görece konumunun güçlendiğine ve Birliğin dış tedarik yapısı içerisinde artan bir ağırlık kazandığına işaret etmektedir (Grafik 8).

Türkiye'nin toplam ithalatı içerisinde AB'nin payı zaman içerisinde azalış eğilimi göstermesine rağmen halen yüzde 30 düzeyi civarında seyretmektedir. İncelenen dönemde AB'nin Türkiye ithalatındaki payının uzun dönem ortalaması yaklaşık yüzde 35 olarak gerçekleşmiştir. Bu görünüm Türkiye'nin ithalat yapısında tedarikçi çeşitlenmesine gidildiğini ancak AB'nin temel tedarikçi konumunu koruduğunu göstermektedir.

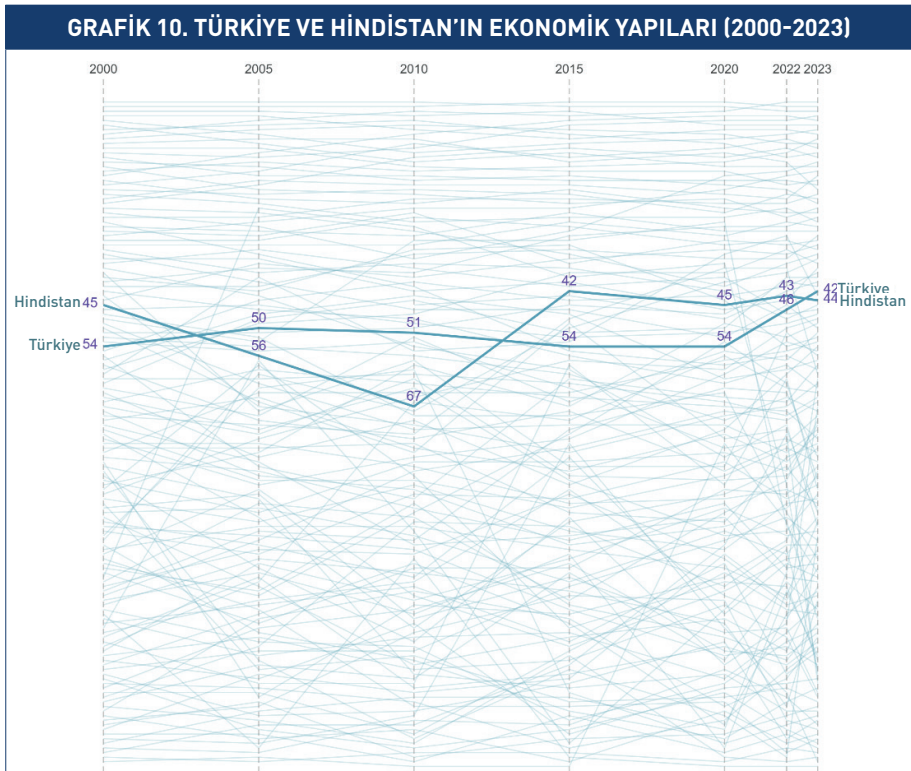

Kaynak: "Bilateral Trade between Türkiye and European Union (EU 27)".

Türkiye'nin AB'nin toplam ihracatı içerisindeki payı ise yaklaşık yüzde 1,6 düzeyindedir. Bahse konu olan oran uzun dönem ortalamasında yüzde 1,4 civarında seyretmekte olup Türkiye'nin AB pazarındaki göreceli konumunun son yıllarda kademeli olarak güçlendiğine işaret etmektedir (Grafik 9).

TÜRKİYE VE HİNDİSTAN'IN EKONOMİK DERİNLİKLERİ VE AB İLE TİCARETLERİ

ECI, bir ülkenin ihraç ettiği ürünlerin çeşitliliğini ve bu ürünlerin bilgi ile teknoloji yoğunluğunu birlikte dikkate alarak üretim ve ihracat kapasitesinin niteliğini ölçen kapsamlı bir göstergedir. Bu gösterge ülkelerin ekonomik yapısının birbirine ne kadar benzediğine ilişkin ipuçları sunmaktadır.

Kaynak: "The Atlas of Economic Complexity", Growth Lab at Harvard University, (2024), <https://atlas.hks.harvard.edu>, [Erişim tarihi: 3 Şubat 2026].

Grafik 10, verinin en son yayımlandığı yıl olan 2023'te Türkiye'nin Hindistan'a kıyasla daha yüksek bir ekonomik kompleksite düzeyine sahip olduğunu ve yapısal olarak daha ileri bir üretim kapasitesiyle ön plana çıktığını ortaya koymaktadır. Bu noktada yüzyılın hemen başından itibaren Türkiye'nin genel olarak Hindistan'ın önünde yer aldığı ve iki ülke arasındaki rekabetin belirgin olduğu görülmektedir. 2015-2020 döneminde Hindistan öne geçse de Türkiye tekrar daha üst sıraya ulaşmayı başarmıştır. İki ülkenin ekonomik yapısı zaman içinde

benzemeye başlasa da Türkiye'nin daha yerleşik sanayi altyapısına ve küresel değer zincirleri içindeki rolünün daha belirgin olduğuna işaret etmektedir. Buna ilave-ten iki ülkenin sıralamalardaki yerinin benzer ve sürekli değişen yapıda olması ekonomik yapılarındaki benzerliği ima etmektedir.

Sonuç olarak 2023 itibarıyla iki ülkenin ekonomik kompleksite düzeyleri birbirine yaklaşmış olmakla birlikte Türkiye göreceli üstünlüğünü korumaktadır. Bu durum Hindistan'ın artan rekabet gücüne rağmen Türkiye'nin söz konusu riskleri bertaraf edebilecek yapısal avantajlara sahip olduğunu göstermektedir. Özellikle mevcut sanayi derinliği, tedarik zincirlerine yakınlığı, küresel değer zincirlerindeki konumu ve AB ile uzun süredir devam eden entegrasyonu Türkiye'ye dış ticarete rekabet baskısını yönetebilme olanağı sunmaktadır. Bu çerçevede Hindistan önemli bir rakip olmakla birlikte Türkiye mevcut konumunu hem sürdürebilecek hem de uygun politika ve stratejilerle geliştirebilecek potansiyele sahiptir.

Türkiye ve Hindistan'ın AB'ye yönelik ihracat yapıları karşılaştırmalı olarak incelendiğinde 2024 itibarıyla her iki ülkenin ilk on ihracat kaleminin gri renk ile taranarak gösterilen yedisinin ortak olduğu görülmektedir. Bu durum iki ülkenin AB pazarında yüksek ölçüde örtüşen ürün kompozisyonuyla ticaret yaptıklarını göstermektedir.

Hindistan açısından değerlendirildiğinde 2024 itibarıyla ortak ürün gruplarının toplam ihracat tutarı yaklaşık 44 milyar dolar düzeyindedir. Bu tutar Hindistan'ın AB'ye yönelik ilk on ürün grubundaki toplam ihracatının yüzde 80'ini oluşturmaktadır. Son yirmi yılı kapsayan uzun dönemli bir perspektiften bakıldığında Hindistan'ın AB'ye ihracatında bu ürün grubunun toplam ihracat içindeki payının yüzde 60'ın üzerinde seyrettiği görülmektedir.

Türkiye açısından bakıldığında ise 2024 itibarıyla ortak ürün gruplarının toplam ihracat tutarı yaklaşık 63 milyar dolar seviyesindedir ve bu tutar Türkiye'nin AB'ye yönelik ilk on ürün grubundaki toplam ihracatının yüzde 84'üne karşılık gelmektedir. Son yirmi yılı kapsayan uzun dönemli eğilimler dikkate alındığında Türkiye'nin AB'ye ihracatında bu ürün grubunun toplam ihracattan aldığı payın yaklaşık yüzde 70 düzeyine yaklaştığı görülmektedir.

Bu bulgular her iki ülkenin de AB pazarında ürün yoğunlaşmasına ve benzerliğine sahip olduğunu; bu durumun ülkeler arasında rekabet baskısını artıran yapısal bir unsur niteliği taşıdığını ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra Hindistan ile ticarete genel olarak açık veren Türkiye bu anlaşmadan Hindistan ile doğrudan ticaret kanalı yoluyla da olumsuz etkilenebilecektir. Bu karşılıklı ticaret açığı 2022-2024 arasında ortalama 7 milyar dolar civarında seyretmektedir.

TABLO 1. TÜRKİYE VE HİNDİSTAN'IN AB'YE İHRACATLARI (BİN DOLAR)					
TÜRKİYE			HİNDİSTAN		
	FASIL	TUTAR		FASIL	TUTAR
'87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	21.774.080	'27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	17.417.136
'84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	9.876.331	'85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, bunların aksam, parça ve aksesuarı	11.270.052
'27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	9.323.521	'84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	4.997.443
'85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, bunların aksam, parça ve aksesuarı	7.264.179	'29	Organik kimyasal ürünler	4.964.196
'61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	6.298.053	'72	Demir ve çelik	3.951.792
'73	Demir veya çelikten eşya	4.660.514	'30	Eczacılık ürünleri	2.853.244
'39	Plastikler ve mamulleri	4.554.795	'71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	2.652.520
'62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	4.350.618	'87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	2.288.599
'72	Demir ve çelik	4.136.579	'62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı	2.259.968
'76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	3.065.064	'61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	2.202.771

Kaynak: "Bilateral Trade between Türkiye and India", Trade Map, <https://www.trademap.org>, (Erişim tarihi: 3 Şubat 2026).

Sonuç olarak Türkiye ve Hindistan'ın AB ile ticari ilişkilerinde önemli ölçüde benzer bir ihracat yapısına sahip olduğu görülmektedir. Bu benzerlikler özellikle AB-Hindistan STA'sı sonrasında Türkiye açısından pazar rekabeti kaynaklı risk alanları ortaya çıkarma potansiyeli taşımaktadır. Hindistan'ın AB ile ticaretinde en yüksek pay mineral yakıtlar ve mineral yağlar grubunda yoğunlaşırken elektrikli makine ve cihazlar ile makineler ve mekanik cihazlar da önemli paylara sahiptir. Aynı ürün gruplarının Türkiye'nin AB ile ticaretinde de öne çıkması iki

ülkenin AB pazarında doğrudan rekabet eden tedarikçiler konumuna geldiğine işaret etmektedir. Özellikle makineler, elektrikli ekipmanlar ve otomotivle ilişkili ara mallar, kimya ve tekstil sektörlerine ilişkin ürünler ile çeşitli metal ve madenler iki ülkenin de AB'ye yönelik ticaretinde benzerlik gösteren alanlar olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca Türkiye'nin AB ile ticaretinde en yüksek paya sahip olduğu motorlu kara taşıtları ve bunların aksam ve parçaları Hindistan'ın ihracat sepetinde de önemlidir. Benzer şekilde elektrikli makine ve cihazlar, demir ve çelik ürünleri ile giyim eşyası gibi fasıllarda da iki ülkenin ihracat profillerinin örtüşmesi, Türkiye'nin halihazırda güçlü olduğu sektörlerde fiyat ve maliyet temelli rekabet baskısının artabileceğine işaret etmektedir.

Bu çerçevede AB-Hindistan STA'sının Hindistan'a AB pazarına erişim açısından avantaj sağlaması; Gümrük Birliği içinde yer almasına rağmen karar alma süreçlerine dahil olmayan Türkiye'yi özellikle tekstil, madencilik, kimya ve otomotiv gibi sektörlerde pazar payı kaybı riskiyle karşı karşıya bırakabilir. Ancak Türkiye üretim yapısındaki derinleşme sayesinde bu riski bertaraf edebilecek bir potansiyele sahiptir.

SONUÇ: KÜRESEL TİCARETİN GELİŞMESİNDE TÜRKİYE'NİN ROLÜ

AB ile Hindistan arasında imzalanan STA küresel ticaret dengelerindeki dönüşümün bir yansıması olarak değerlendirilmelidir. Bu tür anlaşmaların Türkiye açısından doğrudan ve otomatik bir kayıp meydana getireceği yönündeki yorumlar ise Türkiye'nin son yıllarda üstlendiği lojistik merkez rolü ve pazar çeşitlendirme stratejileri dikkate alındığında eksik kalmaktadır. Türkiye; Avrupa, Asya, Ortadoğu ve Afrika'yı birbirine bağlayan çok yönlü ticaret ağlarının kesişim noktasında konumlanmış bir ihracat, üretim ve dağıtım merkezidir.

Türkiye'nin coğrafi konumu, gelişmiş liman altyapısı, kara yolu ve demir yolu bağlantılarıyla entegre lojistik kapasitesi, küresel değer zincirlerinde zamanında teslimat ve esnek tedarik gibi kritik unsurları öne çıkarmaktadır. AB açısından bakıldığında özellikle son yıllarda artan jeopolitik riskler, tedarik zincirlerinde aşırı uzak coğrafyalara bağımlılığın maliyetlerini görünür kılmıştır. Bu bağlamda Türkiye, Asya'dan gelen ara malların Avrupa'ya taşınmasında bir geçiş noktası olmanın ötesinde katma değer üreten bir lojistik ve üretim üssü işlevi üstlenmektedir. Bu rol, tarifelerin ötesinde, Türkiye'nin AB ile ticari ilişkilerinde yapısal bir avantaj teşkil etmektedir.

Tüm bu özellikler değerlendirildiğinde Türkiye bu anlaşmanın etkileriyle mücadele edebilecek potansiyeldedir. Bununla birlikte Türkiye'nin yeşil dönüşüme uyum çalışması da AB ile dış ticareti açısından kritiktir. AB'nin bu yönde atacağı adımlar başta Hindistan olmak üzere diğer ülkeler için ilave baskı oluş-

turabilecektir. AB'nin ticaret politikalarının giderek daha fazla yeşil dönüşüm, dijitalleşme ve düzenleyici standart etrafında şekillenmesi de Türkiye'nin konumunu yeniden tanımlamaktadır. Sınırdaki karbon düzenlemesi ve sürdürülebilirlik yükümlülükleri AB pazarına erişimi zorlaştırırken bu regülasyonlara uyum sağlayabilen ülkeler için bir tür "rekabet eşiği" oluşturmaktadır. Türkiye'nin AB müktesebatına uzun yıllara dayanan uyum tecrübesi ve küresel değer zincirlerine entegrasyon sağlamış olması bu noktada önemli bir avantaj teşkil etmektedir. Türkiye ticari diplomasi alanında atacağı stratejik adımlarla bu gücünü görünür kılmayı sürdürecektir.²⁴

Türkiye'nin ticaret politikasında son yıllarda öne çıkan pazar çeşitlendirmesi yaklaşımı, AB pazarına bağımlılığı azaltırken küresel ticaret ağlarına entegrasyonu güçlendirmektedir. STA'lar, tercihli ticaret düzenlemeleri ve hedef ülke stratejileri aracılığıyla Asya, Afrika ve Latin Amerika pazarlarında artan bir görünürlük tesis edilmektedir. Bu çeşitlenme küresel ticarete ortaya çıkabilecek şoklara karşı Türkiye'nin dayanıklılığını artırmakta ve tek bir pazarda yoğunlaşan rekabet baskısının makroekonomik etkilerini sınırlamaktadır.

Sonuç olarak AB-Hindistan STA'sı sadece karşılıklı pazarların açılmasıyla sınırlı bir ticaret düzenlemesi değildir. Söz konusu anlaşma AB, ABD ve Çin arasında oynanan küresel ekonomi satrancının yeni bir hamlesidir. Türkiye'nin küresel ticaretteki gücü ise lojistik merkez olma kapasitesi, çeşitlendirilmiş pazar yapısı ve AB'nin sürekli değişen regülasyon ortamına uyum yeteneğiyle şekillenmektedir. Bu unsurlar bir arada değerlendirildiğinde Türkiye'nin küresel belirsizlikler eksenindeki gelişmeler karşısında edilgen bir konumda değil küresel ticaretin yeniden yapılanmasında aktif ve dengeleyici bir aktör olarak yer alabileceği öngörülmektedir.

²⁴ Bu konuda bir örnek için bkz. Uğur Aslanhan ve Mehmet Kadir Kılıncı, "Türk İş Dünyasından Avrupa Birliği Liderlerine Açık Mektup", Anadolu Ajansı, 1 Şubat 2026.

HARUN TÜRKER KARA

2006'da Marmara Üniversitesi İngilizce İktisat Bölümü'nden lisans, 2013'te Gazi Üniversitesi Yönetim Bilimleri Bölümü'nden yüksek lisans, 2019'da Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İngilizce Finans ve Bankacılık Bölümü'nden doktora derecesi almıştır. 2007'de başladığı iş hayatında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) ve Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumunda (TENMAK) çalışmış ve çeşitli yöneticilik görevleri üstlenmiştir. 2023'ten bu yana Ankara Medipol Üniversitesi'nde çalışmakta ve İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi dekan yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Reel sektörün ve bankacılık sektörünün finansal ve yönetim yapısı ile veri analitiği başlıca çalışma alanlarıdır.

AB-Hindistan Serbest Ticaret Anlaşması ve Küresel Ticarete Etkileri

Harun Türker Kara

L Küresel ticaret sistemi son yıllarda artan jeoekonomik rekabet, korumacı politikalar ve tedarik zinciri dönüşümleriyle yapısal bir değişim sürecine girmiştir. ABD'nin uyguladığı tarifeler ve ticaret politikalarındaki belirsizlikler küresel ticaret sisteminin işleyişini zayıflatmaktadır. Bu nedenle serbest ticaret anlaşmaları (STA) artık ekonomik anlamının ötesinde siyasi ve güvenlik boyutları da bulunan çok katmanlı politika enstrümanlarına dönüşmüştür.

AB küresel ekonomideki gelişmeler doğrultusunda ticaret ve sanayi politikalarını yeniden ele almaktadır. Yakın dönemde AB ile Hindistan arasında imzalanan STA, küresel belirsizliklerin arttığı bir dönemde Birliğin riskleri dağıtma stratejisinin somut bir yansıması olarak öne çıkmaktadır. Anlaşma, taraflar arasındaki gümrük vergilerinin büyük ölçüde kaldırılmasını hedeflemektedir. Hindistan açısından anlaşma, Avrupa pazarına ayrıcalıklı erişim sağlayarak küresel değer zincirlerindeki konumunu güçlendirme noktasında önemli bir adım olma özelliği taşımaktadır. AB için ise öncelikli olarak Çin merkezli üretim ve tedarik yapısına alternatifler geliştirme noktasında önemlidir. Bu yönüyle anlaşma, ticari kazanımların ötesinde jeoekonomik bir yeniden konumlanma sürecine işaret etmekte ve AB bu tür hamlelerle küresel gelişmelere cevap vermektedir.

Anlaşma AB ile yoğun ticari faaliyete sahip ülkeler açısından da doğrudan ya da dolaylı sonuçlar doğurmaktadır. Türkiye açısından bakıldığında ise Hindistan ile AB pazarına yönelik ihracat yapısındaki benzerlik çeşitli sektörlerde rekabet baskısının artabileceğine işaret etmektedir. AB ile Gümrük Birliği anlaşması olmasına rağmen Türkiye'nin AB'nin STA'larındaki karar alma süreçlerine dahil olmaması asimetrik etkiler oluşturma potansiyeli barındırmaktadır. Bu durum Türkiye'nin hem AB pazarındaki konumu hem de üçüncü ülkelerle ticaret dengesi açısından dikkatle izlenmesi gereken bir alan oluşturmaktadır. Bu noktada Türkiye'nin AB'nin değer zincirine entegrasyonu, Birliğin yeşil dönüşümüne uygun adımları atmaya başlamış olması, lojistik avantajı ve mevzuat uyumu rekabet avantajı sağlayabilecek noktalar olarak öne çıkmaktadır.

SETA

ANKARA • İSTANBUL • WASHINGTON D.C. • BERLİN

www.setav.org